

Harc a lassúságért

Kanális

Népszabadság • [Pogonyi Lajos](#) • 2005. december 9.

A Záróra szinte „emberemlékezet” óta műsoron van az M2-n, ami azért, valljuk be, ritka, mint a fehér holló a Magyar Televízió történetében – említtem Kopper Judit felelős szerkesztőnek. Nemrég – sajnos – igen emlékezetes volt az **Eörsi István halála után készült emlékműsor. De itt említhetném a Bibó Istvánról szóló estét, vagy a Kádár-korszak szellemi áramlatait felelevenítő tematikus számot. Mondatnánk persze azt is, hogy könnyű magának, mint felelős szerkesztőnek, hiszen olyan műsorvezetők dolgoznak önöknél, mint Rózsa Péter, Feledy Péter, Heltai Péter és Betlen János.**

– A műsor már 1999 ősze óta él, ez mindössze hat év, tehát belátható idő, de az MTV-ben ez valóban ritkaságszámba megy. Négy műsorvezetőnk van, az ötödik Lévai Balázs, aki főleg irodalmi-művészeti-filmes és színházi műsorokat vezetett, de most egyéb megbízatásai miatt szünetel nálunk. Hat évvel ezelőtt Görög Athénával, a másik felelős szerkesztővel együtt azt a megbízást kaptuk, hogy készítsünk naponta jelentkező késő esti háttérbeszélgetős műsort, olyan aktuális témákról, amelyek „benne vannak a levegőben”. A feladat az volt, hogy ezt ne a napi politika mentén csináljuk, mert ilyen műsorok vannak a különféle televíziókban. A cél tehát az volt, hogy az élet legkülönbélebb területeiről merítsünk. Lehet az történelem, kultúrtörténet, egészség, környezetvédelem, emberi jog, gazdaság, morál, művészet vagy hétköznapi politika, a vendégek kellő megválasztásával, a téma pontos körülményeivel szerezünk magunknak egy olyan törzsnézőközöniséget, amely ezekben a késő esti órákban valami színvonalas polémiára vágyik a televízió képernyője előtt. A műsorvezetők kiválasztásakor is ez érvényesül. Feledy Pétert inkább a történelmi témák érdeklik, Betlen Jánost főleg a mai társadalmi-szociológiai témák foglalkoztatják. Rózsa Péter gyakran fordul az emberi jogok, a társadalomtudományok vagy mondjuk az adatvédelem problémáihoz. Heltai Péter pedig inkább a külpolitikai ügyeket – a NATO, az Európai Unió vagy a határon túli magyarok kérdéseit, az iraki háború vagy a francia helyzet háttérét dolgozza fel a meghívott szakértőkkel.

– Akik nem feltétlenül egy értelmiségi szekértábor vagy holdudvar tagjai, s ez adja a Záróra különleges ízét is. Nincs borzalmasabb, amikor mindenki mindennel egyetért, a résztvevők tiszteletköroket rónak egymás előtt.

– Így van. Izgalmas téma volt a Bang–Jensen-ügy vagy a frankhamisítás, de például, amikor legutóbb a turulszoborról volt szó, akkor sem a napi politikai ricsajba akartunk beszállni. Minket nem az érdekelt, hogy van-e vagy nincs önkormányzati engedély a turulszobor felállítására a XII. kerületben. A turul mint szimbólum – s jelentésének történelmi változása jóval inkább izgatott bennünket.

– Sokszor azért is sistereg a levegő adás közben, mert mint mondtam, nem egyívású emberek ülnek az asztalhoz.

– Azt szoktam mondani erre, hogy nem kell mindig vitatkozni, „elég”, ha az emberek „csak” beszélgetnek egymással. Az én szememben az értelmes beszélgetésnek legalább ekkora értéke van. Ilyen volt például a Kardos G. Györgyről szóló évfordulós estünk vagy a már említett

Eörsi Istvánról szóló emlékműsor is. Voltak persze éles viták is az évek során. Kádár történelmi szerepének megítélésével kapcsolatban vagy a globalizációs ügyek többszöri megbeszélése során, különféle orvosetikai kérdéseknél, illetve az „örökzöld” gyűlöletbeszéddel kapcsolatban is pezsgett a légkör a stúdióban.

– Nemcsak elemelkedettebbek ezek a műsorok, hanem ha jól sikerülnek, jobban megérintenek, engem is bekapcsolnak, és azt a hitet keltik bennem, hogy van még jövője az értelmes beszédnek. Nem kell anyázni ahhoz, hogy megértsek egy problémát. Adás közben próbálok én is kicsit „okosodni”.

– Amikor bejön a stúdióba, például Poszler tanár úr, vagy mondjuk Lukács Györgyről, Kantról vagy Pascalról beszélgetnek szenvedélyesen, akkor én is úgy érzem magam, mintha meghosszabbították volna az egyetemi éveimet. Hiszek az értelmes párbeszéd erejében, még a televízió képernyőjén is. A korszellem elleni magánforradalmam abban nyilvánul meg, hogy én igenis harcolok a lassúságért, a „rohanó világunk” címszó alatti felszínesség és kapkodás ellen. Földényi F. Lászlónak volt egy ÉS-beli írása: A lassúság megdicsőülése. Ez ott van a szobám falán. Úgy gondolom, hogy korunkban kifejezetten szükség van mindenkinek egy kis szellemi jógára. Nagyon fontos a mentális relaxáció, hogy megvédjük magunkat a hihetetlen mennyiségű, ránk zúduló információ által okozott stressztől. Laurie Andersont kérdeztem egyszer arról, hogy mi a véleménye az interaktivitásról. Azt felelte, hogy az a legfejlettebb interaktivitás, ha két ember oda tud figyelni egymásra. Úgy hiszem, az értelmes emberek rászánják az időt arra, hogy meghallgassák a másik embert. Sok nézőtől hallom, hogy éjjelente szörfölnek a tévécsatornák között, és a rengeteg vér meg akció után kikötnek a Záróránál. Jé, úristen, ilyen is van... Kegyelmi állapot ez, mert az M2-n nem vagyunk a nézettség rabságába kényszerítve. Komoly szellemi táborunk és presztízszünk van, gyakran fordulnak hozzánk egyetemek: adjuk oda egy-egy műsor kazettáját, mert éppen az adott témát oktatják. Nagyon későn megy a műsor, de így is sokan ismerik és veszik a fáradságot, hogy rendszeresen nézzék.

– A másik műsort, amelynek az alapító szerkesztője, a Médiamix, amelyet az M1-n lehet látni havonta egyszer.

– Erre a műsorra nagyon büszke vagyok, hiszen az évek során sikerült megszólaltatni benne a világ legnagyobb médiateoretikusait, például Noam Chomskyt, Vilem Flussert, vagy a világháló feltalálóját, Tim Berners-Lee-t és a CNN vezetőképernyőseit. Folyamatosan foglalkozunk azzal, hogy milyen a média és a politika kapcsolata. Milyen szerepe volt a televíziónak a román forradalomban, a koszovói háborúban, Jelcin megválasztásában, az amerikai elnökválasztásban és az iraki háborúban. De bemutatjuk az Internet legújabb eredményeit és annak hatását a mindennapi életre. Például a behálózott világ áldásait és veszélyeit, a blogok szerepét, az új médiaaktivizmust. De először ebben a műsorban lehetett látni flash animációt, webművészeket vagy a játékfejlesztők munkáját. Médiaújdonságokat láthatnak a nézők a Velencei Biennáléről, az Ars Electronicáról vagy a kasseli Documentáról. Ez viszont egy igazi trendi műsor a harmadik évezred elejéről.